

'fènyer, pastar' encreuant-se amb PINGERE 'pintar' i PISTURIRE, -TARE 'pastar' esdevindria *pènyer*, d'on *pentura* (o *pintura*) 'cada una de les fornades de pa o de les formatjades'. Potser relacionable amb el ribag. i gc. *pinta* 'tel de la llet'.

Cf.: «Prior --- ad suum possit decoquere et pingere seu *pastare* panem suum in fumo, et per pistanerium dicti monasterii sine sumptibus suis», doc. de 1329 d'Espirà de l'Aglf. La primera dada és «*pinturagges* et decimum» a. 1090; «illud pascher de Odelon et *penturage* de alienis bestiariis» 1183 (més aviat l'Odelló de Cerdanya que el de Capcir); altres *penturage* 1186, *puntoragium* doc. orig. de 1193, *pinturatico* 1202 (bis), *penturagium de eorum bestiario* 1249, *pinturagio* 1250, «*penturagium* in pasturis dominicatorum monasterii Canigon<ensis>» 1265, *penturagia* pl. Sançà 1283; «dominus rex in signum domini et iurisdictionis habet *penturagium* in hominibus de Aquatepida, vid. ·v· caseos pro qualibet *pentura*» 1222 i altres dos d'aquesta forma el 1295 i 1319; «pagaran reredume, de formages que faran en lurs hostals, ·vi· formages e no pus, e si·n· fasien al port de *pintera* <sic?> pagaran ·vi· formages» reredume d'Estagell 1369 InvLC.

+*Pintorrejar-se*, -ejat, 'pintar-se amb coloraines': 25 «(cert ocell palustre) el mascle té colors més *pintoreçats* que la femella», Palmar de l'Albufera (1962). Crec que també ho he sentit alguns cops a gent del Princ., i en tot cas l'he usat jo mateix com a equivalent del fr. *se farder* (veg. FARCELL): encara que 30 no registrat pels diccs., està ben fet segons el nostre sistema sufixal i no vacillaria a recomanar-lo, perquè és un terme necessari (els diccs. valencians en lloc d'això posen *pintarrejar-se*, però aquest és obvi castellanisme i no té sufixació catalana), per més que altres 35 en facin *pintarrejar*. *Pintarrutxar*. *Pinterejar*. *Pintunyar*. *Pinturejar* indocumentat (no Lab. 1840-88). *Pintussar*; *pintussejar*.

Pintable. *Pintada*. *Pintador*, -dora, -dura. *Pintament*. *Pintant*. *Pintantoria* (?). *Pinturer*; *pintureria*. 40 *Despintar-se* [Lacav.]; *despintat*; *despintament*. *Repintar*; *repintat*; *respintada*. +*Traspintar-se* 'perdre's entre altres, esp. una persona: passar desapercebuda', Enric Valor (c. 1950): bonic terme que mereixeria ser adoptat generalment, com a expressiu i eventualment 45 necessari.

Depènyer 'pintar, fingir' ant., del ll. DEPINGERE id. (cf. it. *dipingere*) [S. XIII]: «e car no la poc aontar / axí com ell cuydava far, / encara que·s *depeny* mut / perquè no sia conegut», *Set Savis*, v. 1697 (Mussafia 50 pel metre i la gramàtica vol corregir en *depenya*, i sembla que tingui la raó però potser no tota); és també 'fingir' en Lluïll: «*depenya*-m foll per ajustar diners», «los hòmens qui·s *depenyen* folls per ajustar diners» (*Blanquerna* II, 140.11; III, 46.5 = NCl. XIV, 58.19); però també en el sentit material: «feren en la paret de lur cambre *depenyer* lur fill a un pintor»; en les *Vides*, si bé també s'usa *pintar* hi ha més sovint *depenyer* (o variant *depinyer*) i fins el simple 60 *pènyer*; i el part. *depint*, fº 5r2, o bé *depeny*: «es de-

peny» (amb -s potser de cas subjecte: «és *depeny*», però és *depeny* en el ms. B) traduïnt *describitur* 226r1 (i cf. glossari).

Del ll. clàssic *pictus*, els deriv. i compostos savis: 5 *pictòric*; *pictògraf*; *pictografia*, -gràfic. *Pictomania*.

Pigment, pres del ll. *pigmentum* 'colorant, color de pintar'; *pigmentari*, *pigmentat*. La forma *piment* s'usa en cat. ant. amb el valor de 'condiment': «e ardiment / sia nostre pa e *piment*, / e bon talent», Lluïll (*Poesies*, ed. Rosselló, 637). Partint d'això s'aplicà també a una beguda alcohòlica i condimentada, en un doc. indata (entorn de l'a. 1400) sobre les festes anyals en què era lícit als monjos de Banyoles de beure en els àpats la beguda anomenada *piment* (Palsius, *Ensaig històric sobre la vila de Banyoles*, Bna. 1872); «vi procàs (< *hipocràs*) o *piment*: mulsum», OPou (*Th. Pu.*, 22). D'aquí també el cast. *pimienta* 'pebre', *pimiento* 'pebrot', amb el val. *pimentó*, -onera (en alguns llocs alterat com *primentó* per influència del sinònim *prebe* < *pebre*): per als quals veg. PIMIENYA (DECH).

CPT.: *Pintabarretes*. *Pintabarrets*. *Pintabotes*. *Pintacoques*. *Pintamentides*. *Pintamonos* [Lab. 1840]; *pintamoneies*. *Pinta-roja*.

1 És dubtós, però, si es tracta d'aquest verb deriv. o d'una locució formada amb *pinta* PECTEN; qui sap si hi ha suma de les dues coses (per una interpretació popular secundària): el fet de veure-ho combinat amb *fer les barbes* suggereix que almenys s'hi combinà popularment l'altra idea. Cf. *habló muy sobre peine* 'altivament' en els *Sueños*, de Quevedo, que sembla alludir a les altes pintes amb què les *chulas* realcen llur presència. — 2 *Pinta* 'nata de la llet' a Bielsa (Badia); a Bissaurri (Rohlf's, *Dicc. Pir. Arag.*).

PINXA, menorquí 'arengada', alteració de l'anglès *pilchard* id. □ 1.ª doc.: c. 1830, FebrCard. («*pinxa*, peix, arengada, sardine salée»), DAG, i *AlcM*: «arengada, costella de barril» i «*mitja pinxa*: homu petit, magre, sec i de poques paraules», Ferrer Ginart (*Rond. Men.*, 224, 222); «--- tirau-hi fins un tros de *pinxa* o de sobrassada, i no hi ha pô que s'olla vessi ---», «febre, per curar-la --- posar una *pinxa* a sa planta de cada peu des malalt, i a falta de *pinxes*, dues taiades de sobrassada vey a ---», Camps Merc. (*Folkl. Men.* II, 125).

DERIV.: *Pinxada*. *Pinxer*.

Pinxo 'baranda, rufià', pres del cast. *pinche* 'ragatxo, coquí', DECH IV, 554a53-60 i s. v. *acoquinar*; *pinxesc*; *pinxear*.

Piny, *pinya*, *pinyac*, *pinyaca*, V. pi *Pinyacle*, V. *penya* *Pinya-rata*, V. *rata* *Pinya-roca*, *pinyata*, *pinyater*, *pinyer*, *pinyera*, V. pi *Pinyó* 'merlet', *pinyo de façana*, V. *penya* *Pinyó*, V. *pinya* (PI) *Pinyol*, *pinyola*, *pinjolada*, *pinjolar*, *pinjolassa*, *pinjolenc*, *pinjolí*, *pinjolissa*, *pinjonada*, *pinjonat*, *pinjonenc*, *pinjoner*, *pinjonia*, *pinjot*, V. pi